

Runsten med bildstensform, funnen hösten 1911 vid plöjning i Kluckarhåigarden, Mickelgårds, i Närs sn, omkring 1 aln djupt. Den insändes år 1913 av lektor M. Klintberg, Lau, till Statens Historiska Museum, där den har inv.-nr 15050.

Sandsten. Stenens höjd 0,62 m, ristningens 0,41 m; största bredd 0,53 m; tjocklek 11 cm.

Stenen har ristning endast på ena sidan. Baksidan är ojämn.

Stenen har genom huggning fått formen av en liten bildsten. Utmed övre delen (»huvudet») går en runinskrift, nedtill begränsad av en ristad linje, upptill av stenens kant. Vid halsen äro runbandets ändar på båda sidor inböjda mot stenyntans mitt, där de sluta i spiraler. Nedtill i mitten sammanhållas de av en på runstenar vanlig löpknut. Några figurer förekomma för övrigt icke på stenen.

Inskrift:

- ailafr : lit : - uml uk ...
5 10 15

Framför 2 a, vars övre del med bistaven är tydlig, har troligen funnits endast en runa, varav numera ett kort stycke av en rak stav återstår; möjligen har runan varit s. De följande runorna 3–10 ilafr : lit äro säkra. Av r. 11 finns endast en rak stav, men runan har sannolikt varit k. 12–14 uml äro säkra. Efter 14 l finns en liten snedställd fyrkant, som förefaller vara huggen. Därefter tämligen säkert uk. I 15 u finns en liten fördjupning, som troligen är huggen. Av återstoden, omkring 7 runor, kunna endast några raka stavars spåras.

Inskriften har tydligen varit en kort minnesskrift.

95. Siglaifs, Närs sn.

Pl. 33.

Litteratur: L 2014, S 161. C. G. Hilfeling, Resejournal 1797 (F m 57: 2, s. 104, och 57: 4, s. 79); P. A. Säve, Gotland 1864 (hs S 40 n i UUB), s. 103, Reseberättelse 1864 (ATA), s. 219, Gotländska samlingar (hs R 623 i UUB) 1 (Sägner), nr 700, 2 (ortnamn), nr 89; C. Säve, Brev till P. A. Säve den 11/9 1864 (hs R 623: 5 s. 633); G. Stephens i VHA Akad:s Månadsblad 1878, s. 594; H. Hansson, Brev till O. Almgren 4/12 1907 (ATA); H. Munthe, Inventering för geologiska kartbladet Katthammarsvik 1923 (ATA), nr 72; Beskrivning till geologiska kartbladet Ronehamn 1925, s. 94; O. v. Friesen, Anteckningar 1923 (UUB).

Äldre avbildningar: P. A. Säve, teckning (i Gotland 1864, s. 103, Reseberättelse 1864, s. 219); H. Munthe, teckning (a. a.); O. v. Friesen och J. W. Hamner foto 1923.

Sten med runristning.

Mellan Siglaifs och Kulla går en gärdesväg i sydöstlig riktning ned mot havet. T. h. om vägen är en väderkvarn. Man följer denna väg till ungefär 150 m från stranden. På östra sidan har man en inhägnad skogshage, på västra sidan en åker (»Strandakarn» eller »Bugakarn»). En liten ouppodlad skogsmark skjuter V om vägen ut i åkern som en udde. Den runristade stenen står i rak fortsättning av denna skogsuddes sydspets mitt ute i åkern, tydligt synlig från vägen (då åkern icke är besädd). Avståndet från gärdesvägen till skogsuddens sydspets är 42 steg; därifrån till runstenen 88 steg, sammanlagt 130 steg eller ungefär 150 m. — Geologiska kartbladet »Ronehamn» (1925): »V om Pilgårdsviken, en runsten benämnd Siglaifs-stenen.»

Stenen står sålunda mitt i åkern. Dess höjd över marken är 0,50 m, dess största bredd 0,50 m. Blågrå, finkornig stenart, hornbländeskiffer. Den sida av stenen, som vetter mot V, sålunda från havsstranden inåt land, är tämligen slät. På denna sidas vänstra del finns inskriften, i en rad uppifrån nedåt, utan ramlinjer. Runornas höjd är 10–11 cm. De äro tydliga.

Inskrift:

uradpit
5

R. 4 är något osäker, på grund av avflagring nedtill; den kan ha varit stunget **t**, d. v. s. **d**, eller en bindelruna **dp** (däremot knappast **p** ensamt).

Att inskriften har haft en verklig innebörd, torde vara sannolikt. Språkligt ligger det närmast till hands att tolka den som *oradhit*, d. v. s. bestämd form av *oradh* n. oråd, oklok åtgärd, olyckligt företag. Men vad detta skulle kunna åsyfta, är svårt att veta. Naturligtvis skulle formen även kunna vara ett particip *oradhin* i neutrum 'oklokt, olyckligt' o. dyl.

Hilfeling är veterligen den förste, som i skrift har omtalat stenen vid Siglaifs, i *Resejournalen* 1797: »Vid Sigleips gård i När Sokn vid strand åkern, nära hafvet står en alns hög gråsten med följande Runor:

NR†BII

Denna sten holles för Skilje eller Råsten mellan båda grannarne på samma gård — observeras att här på Gotland finnas inga Byar på annat sätt än då 2. 3 å 4 hafva delat ett hemman; då de ändå kunna bo några 100de aln. från hvarannan åtskille; utan alla hemman äro enstakade.»

Liljegren (som tar upp inskriften från Hilfeling) har förväxlat sockennamnen När och Näs och anger stenens plats: »Grötlingbo ting, Näs socken, Sigleip». Han förmodar, att stenen är ett gränsmärke.

Carl Säve har låtit förläsa sig av Liljegrens misstag angående stenens plats. Han för upp inskriften under Näs socken »vid Siglaifs (ristadt på en sten); ej eftersökt». Han har sålunda icke brytt sig om att taga reda på om stenen fanns kvar. I en anmärkning tillfogar han: »Om hela inskriften från början icke innehållit mer, än det enda ordet **urapit** (orådet!), för att kanske utmärka stället, der någon stor och då allom bekant ogerning begåtts, så har man också icke kunnat välja ett på en gång kortare och hemskare uttryck.»

Brodern Per Arvid Säve har under sina antikvariska resor på Gotland återupptäckt stenen. I sin reseberättelse 1864 anför han: »Runsten (af gråberg), 21 tum hög, 20 tum bred och 13 tum tjockast, — ungefär midt på Siglaifs »strandakur», dock något närmare sjöstranden. — Kanske är det en Gränse-sten mellan egorna, och betyder inskriften: 'ura o dit', eller 'ora (vårt) och ditt'(?).»

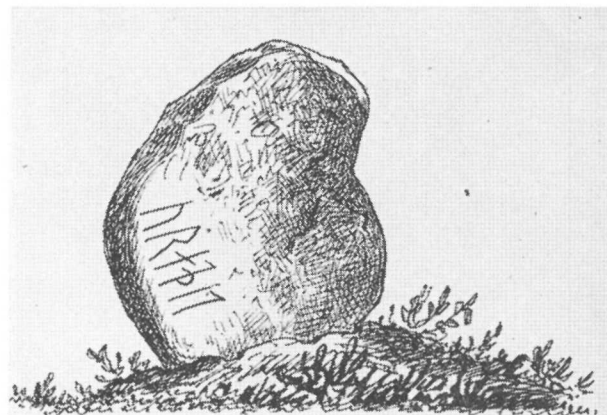

Fig. 79. G. 95. Siglaifs, Näs sn. Efter teckning av P. A. Säve i Reseberättelse 1864.

96. Smiss, Näs sn. Nu i Gotlands Fornsal.

Pl. 33.

Litet fragment av en runristad sten, funnet omkring 1945 vid Smiss i Näs sn och överlämnat till Gotlands Fornsal, där det nu förvaras (inv.-nr C 9352: 1). De närmare omständigheterna vid fyndet äro okända.

Ljusgrå kalksten. Mått 9,5 × 4,7 cm; tjocklek 4 cm. Runbandets bredd (vid runan **u**) är 4 cm. Runorna äro djupt huggna och tydliga.